

Afstemning

Ændringsforslag nr. 2 og 3
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4
forkastedes, idet 49 stemte for, 79 imod.

Ændringsforslag nr. 5-7, § 1 med de foretagne ændringer, ændringsforslag nr. 8, § 2, således ændret, ændringsforslag nr. 9 og § 3, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 10 om indsættelse af 3 nye paragraffer, §§ 4-7, ændringsforslag nr. 11 om indsættelse af en ny paragraf, §§ 8 og 9 og ændringsforslag nr. 1 angående titlen
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om støtte til modernisering af jordbrugsbedrifter.

(Lovforslag nr. L 167. Fremsat 25/3 82. Første behandling 14/4 82. Betænkning 5/5 82).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Ole Vig Jensen (RV):

Jeg skal anmode om at få tilbagesendt forslaget til fornyet udvalgsbehandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om markedsføring af alkoholiske drikke.

[Af Inge Krogh (KrF) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 56. Fremsat 19/3 82).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Regeringen ser med samme alvor som forslagsstillerne på de problemer, der opstår i forbindelse med alkoholmisbrug. Det er vores klare opfattelse, at der er brug for en forstærket og bred indsats både på det forebyggende og på det behandlende område for at begrænse misbruget og dets skadelige følger. Regeringen har da også taget en række initiativer, som jeg om lidt skal vende tilbage til.

Indførelse af en eller anden form for begrænsning af alkoholreklamerne kunne være et både hensigtsmæssigt og nyttigt led i en sådan bred indsats over for alkoholmisbrug. Regeringen er nemlig enig med forslagsstillerne i, at de forskellige brancheaftaler på alkoholområdet og i øvrigt også på tobaksområdet ikke har været tilstrækkelige til at begrænse reklamerne i det omfang, vi ønsker.

Forslagsstillerne ved imidlertid også, at de tanker, der inden for det sidste års tid har været fremme om en regulering af alkoholreklamerne, har givet anledning til meget delte meninger på tværs af partierne. På denne baggrund har regeringen måttet konstatere, at der i det nuværende folketing formentlig

[Indenrigsministeren]

ikke vil være et flertal for et sådant forslag. I den situation fandt man det ikke hensigtsmæssigt at fremsætte lovforslag herom, og det er grunden til, at forslaget ikke indgik i regeringens lovkatalog fra januar i år.

Forslagsstillerne kan nok ikke være i tvivl om, at jeg hører til dem, der mener, at en begrænsning i reklamerne ville have en effekt og derfor kan være et nyttigt led i misbrugsbekæmpelsen.

Som jeg nævnte i indledningen, har regeringen taget en række andre initiativer på dette område. Jeg kan oplyse, at der er nedsat et særligt regeringsudvalg om alkohol- og narkotikaspørgsmål. Indenrigsministeren er formand for udvalget, og i øvrigt er justitsminister, socialminister og undervisningsminister medlemmer. Dette udvalgs opgave bliver dels at koordinere regeringens politik og lovgivning på alkohol- og narkotikaområdet, dels at drøfte en hensigtsmæssig prioritering af ressourcerne. Det er regeringens håb, at vi herved kan hjælpe til med at skabe bedre sammenhæng og balance mellem de 5 forskellige sektorer, som hver for sig har væsentlige funktioner at varetage i forbindelse med såvel alkohol- som narkotikamisbrug.

Herudover er vi i færd med at foretage en omfattende reorganisering af kontaktudvalget vedrørende alkohol- og narkotikaspørgsmål, bl.a. for at styrke relationerne til det helt afgørende, lokale led i misbrugsbekæmpelsen. Denne reorganisering af kontaktudvalget eller alkohol- og narkotikarådet, som det nok skal hedde, vil formentlig ske med virkning fra 1. august i år.

Endelig vil jeg nævne, at der jo ved finanslovene både i 1981 og i 1982 er tilført området væsentligt flere ressourcer, bl.a. til en forøget oplysningsvirksomhed, og det er regeringens hensigt at søge denne udvikling videreført i de kommende år.

Lad mig til slut gentage, at regeringen har sympati for det fremsatte forslag. Jeg vil heller ikke udelukke, at spørgsmålet om begrænsninger i reklamereglerne på et senere tidspunkt vil blive taget op igen.

Hans Jørgen Jensen (S):

Kristeligt folkeparti fremfører på ny tanken om en lovgivning om markedsføring af alkoholiske drikke, en lovgivning, der skal indeholde sanktionsbestemmelser i form af bøder ved overtrædelse af loven. Kristeligt

folkeparti kan sikkert erindre sig, hvor kraftigt mange reagerede, da indenrigsministeren var inde på lignende tanker. Han måtte konstatere, som han også gjorde det her i dag, at folketinget desværre ikke er indstillet herpå.

Kristeligt folkeparti ved altså på forhånd, at forslaget ikke har en chance for at blive vedtaget, og alligevel kommer man med dette forslag. Jeg mener, man burde stikke fingrene i jorden og måske finde andre muligheder, når vi nu ikke kan komme videre ad den anden vej.

Nu ved jeg ikke, om man må anvende udtrykket, at man kan ikke få den, man elsker, må man elske den, man får, men det er der jo egentlig blevet ikke så få lykkelige ægteskaber ud af. Det, jeg mener, er, at man måske kan opnå det samme ved at gå den lidt længere vej og bygge på frivillige aftaler, måske hjulpet lidt på vej af et ønske i folketinget om at give relevante oplysninger om spiritussens både, skal vi sige lidt festlige og også skadelige virkninger.

De allerfleste har jo den opfattelse, at alkohol giver afslapning og afspænding, og sådan er det måske også. Den fjerner genertid, hæmninger, forsagthed og jager forlegenheden på flugt. Alkohol giver fornemmelse af rigere fantasi og af, at idérigdommen tiltager, konversation og samvær mennesker imellem forløber mere utvungent, og ikke mindst bidrager den i menneskeligt samvær til en følelse af fællesskab og fælles stemning. Det lyder jo i grunden helt hyggeligt, ja, næsten i en sådan grad, at man fristes til at blive helt glad sådan en dejlig solskinsdag som i dag. Men tro mig, reklamefolkene ved det og spiller på alle psykologiske faktorer for at opnå den målsætning, de har, nemlig at øge forbruget, og dette med at øge forbruget øger også mulighederne for misbrug.

Og her er vi så ved sagens kerne: hvordan kan vi ad frivillighedens vej skabe nogle bedre og mere hensigtsmæssige regler end dem, branchen selv på nuværende tidspunkt har skabt? Ikke fordi branchen gerne ville, men udelukkende fordi Nordisk Råd i 1974 vedtog en rekommandation, hvori man, som det vil erindres, anbefalede regeringerne at indføre forbud mod alkoholreklamer i Norden og iværksætte en effektiv information om alkoholens skadelige virkninger, særlig for ungdommen. En rigtig vej vil sikkert være, at en del af de afgifter, vi får ind ved salg af

[Hans Jørgen Jensen]

spiritus, anvendes til en effektiv information. I dag anvender vi blot nogle hundrede tusinde kroner; beløbene bør omtales og anvendes i millioner.

Jeg er helt sikker på, at alle vil være med til at bruge penge til en sådan frivillig informationstjeneste, og jeg har i hvert fald hørt, at selv folk, der ikke tænker i de her nævnte baner, gerne vil være med til at ofre penge og mange penge på at forebygge misbrug.

Derfor synes jeg, vi skal benytte det fremsatte forslag til at høre, hvad partierne mener om, at vi ad frivillighedens vej gjorde en større indsats til bekæmpelse af spiritusmisbruget. Er tankerne her positive i dag – og det tror jeg de er – tror jeg, indenrigsministeren kan lade kontaktudvalget for alkohol- og narkotikasørgsmål udarbejde et idealforslag, der kunne danne baggrund for et bredt anlagt frivilligt arbejde til bekæmpelse af alkoholmisbrug.

Afslutningsvis skal jeg pege på, at idealforslaget kan indeholde tanker om anvendelse af penge til løbende annoncering i dagspressen, til film, også i biograferne, til lysreklamer, til brochurer, til plakater og til undervisning i skoler på alle niveauer, og det skal gøres af særlige konsulenter, der ansættes til dette arbejde, herunder også i ungdomsklubberne, gennem forskning og gennem støtte til Afholdsselskabernes Landsforbund og til Lænken, også for at få skabt, kan man sige, grundlaget for udbygning af de frivillige regler, normer for reklame, mellem spiritusbranchen og indenrigsministeren. Sådanne regler skal naturligvis udarbejdes gennem forhandling med branchen. Det ville være en vej frem, som ville være værdig for dette folketing.

Karen Thurøe Hansen (KF):

I bemærkningerne til forslaget om markedsføring af alkoholiske drikke fremhæver kristeligt folkeparti, at det har følt det nødvendigt at genfremsætte nærværende forslag, som stort set svarer til et i folketingssamlingen 1980-81 fremsat forslag.

Man sporer hos forslagsstillerne skuffelse over, at regeringen ikke, som bebudet i lovkataloget, har fremsat noget forslag i denne samling. Det kunne måske skyldes, at regeringen ikke har villet fremsætte et forslag, der ikke har mulighed for at blive vedtaget med den nuværende sammensætning af fol-

ketinget. Det ville måske have været klogt, om kristeligt folkeparti havde stukket fingeren i jorden, inden det fremsatte dette forslag.

Det konservative folkeparti kan ikke støtte forslaget, og jeg vil gerne henvise til min ordførertale den 11. marts 1981 – den står sp. 7756 i folketingets forhandlinger.

Tryk avler som bekendt modtryk. Vi er i det konservative folkeparti overbeviste om, at forbud absolut ikke hjælper, og når forslagsstillerne henviser til vore nordiske naboer, vil jeg da gerne have lov til at sige, uden i øvrigt at genere vore nordiske venner, at jeg trods alt foretrækker danskernes måde at omgås alkohol på set i relation til de øvrige nordiske lande.

Hr. Hans Jørgen Jensen fra socialdemokratiet spørger, hvorledes partierne vil stille sig til bekæmpelse af spiritusmisbruget. Jeg tror ikke, hr. Hans Jørgen Jensen er i tvivl om, hvor det konservative folkeparti står i den situation; han kender udmærket vore synspunkter. Vi vil meget gerne være med til at bekæmpe det, men det skal ikke ske ved forbud, og lad så være, at dette handler om reklamer. Jeg synes, vi har en sober og god reklame for alkohol, men det er der åbenbart delte meninger om.

Jeg vil gerne tilsige vores partis støtte til, at vi forsøger på i samarbejde med alle de frivillige og private organisationer virkelig at bekæmpe både alkoholmisbrug og narkotika.

Bjørn Elmquist (V):

Som da vi sidst havde forslaget til behandling, skal jeg starte med at sige, at mit parti ikke kan støtte forslaget. Vi er af princip imod forbud, det skal der ikke være nogen tvivl om, heller ikke ved denne lejlighed.

Jeg blev egentlig glædeligt overrasket over hr. Hans Jørgen Jensens tale. Det er ikke bare det gode solskin, der har gjort mig i godt humør, men hans indlæg i dag i modsætning til forrige gang, hvor det indlæg, der kom fra den socialdemokratiske ordfører, der også var hr. Hans Jørgen Jensen, måske var lidt mavesurt. I dag var der lidt sving over det. Hr. Hans Jørgen Jensen spurgte: hvad kan vi så gøre ad frivillighedens vej for at afhjælpe disse problemer? Vi er i venstre med på, at der er nogle alkoholproblemer. Jeg vil sige, at vi kan tro på de folk, der på

[Bjørn Elmquist]

branchens vegne og andre organisationers vegne har lavet en frivillig markedskodeks. Hvis ikke man har tilstrækkelig tillid til de folk, der lever af at brygge øl og lave vin og spiritus, og sælge det, ja, så kan man jo foretage nogle mere salgsbetonede eller markeds-mæssige overvejelser og så, tror jeg, blive enige om i sidste ende, at det tjener ingen alkohol- eller øl- eller vinbranches interesser at skabe alkoholproblemer. Den form for brug og anvendelse af alkoholiske drikke beskrev hr. Hans Jørgen Jensen så malende og meget positivt. Jeg synes, at man bliver i lidt bedre humør, og der er nogle problemer, man får væk, men det er ikke noget, man flygter ind i, og som man får menneskeproblemer af. Det sker desværre.

Hr. Hans Jørgen Jensen spurgte så – det falder vel inden for mulighederne ved denne første behandling af dette forslag til folketingsbeslutning – hvordan vi ville stille os i de enkelte partier til, at man ad frivillighedens vej prøvede at forøge indsatsen mod spiritusmisbrug. Der kan jeg da godt sige, at man kan regne med venstre. Vi vil gerne være med til at forebygge. Vi vil ikke være med til at prøve her fra folketingets side ad frivillighedens vej at tvinge en strengere kodeks for markedsføringen igennem, men vi vil meget gerne være med til at gøre en forebyggende indsats, som man har gjort hidtil, og den kan måske strammes op, måske kan man overveje nogle mere effektive midler. Det må vi se konkret på, når der kommer forslag herom fra regeringen eller fra socialdemokratiet, hvorfra det nu kan komme.

Inger Harms (SF):

Forslagsstillerne siger i bemærkningerne til forslaget, at formålet er at begrænse den opfordring til forbrug af stærke drikke, der ligger i reklamen. Personlig tror jeg ikke meget på, at det at drikke alkohol hænger sammen med den måde, hvorpå man markedsfører denne vare. Som eksempel vil jeg fremføre forslagsstillernes egne begrundelser for, at der skal indføres begrænsninger.

Man fremhæver lande som Finland og Sverige som eksempler på lande, der har indført forbud på området. Det er mindst talt ikke gode eksempler, man her har fundet frem til. Jeg mener ikke, at konsumeringen af alkohol er blevet mindre efter de indførte

forbud. Tværtimod fik vi på en netop afholdt konference med kontaktudvalget for narkotika og alkohol oplyst nogle tal, der klart viste, at danskerne i forhold til disse to landes befolkninger drak på en anden måde, selv om jeg ikke her skal hævde, at danskerne drikker mindre. Derfor er vi i SF alligevel enige i bemærkningerne i forslaget om, at alkoholmisbrug skaber menneskelige og sociale problemer.

Det var nok bedre at tage fat på årsagerne til alkoholmisbrug, og dem findes der adskillige af. Manglende tryghed i placeringen i samfundet, angsten for ikke at kunne slå til, frygten for at blive arbejdsløs eller at være arbejdsløs. Endelig kan vi ikke udelukke, at alkohol er en stimulans for folk til måske bedre at klare sig i ræset, til at skabe bedre og nemmere menneskelige kontakter. Dette er nogle af årsagerne til, at folk drikker, hvad enten vi indfører forbud eller begrænsninger i markedsføringen heraf eller ej.

I stedet for at indføre de begrænsninger, kristeligt folkeparti ønsker, og som forekommer mig noget søgte – måske er de foreslået, for at partiet kan holde fanen højt over for sine vælgere – finder jeg, at det er meget vigtigere at lave en kampagne, der f.eks. oplyste gravide kvinder om den fare for fosteret, der ligger i at indtage blot en enkelt genstand daglig. Men vi må også være opmærksomme på, at andre ting end alkohol kan have skadelig indflydelse på fostre, f.eks. det arbejdsmiljø, mange gravide kvinder befinder sig i til daglig.

Det er blevet sagt af vort partis tidligere ordfører på området, at SF ikke bryder sig meget om reklamer. Det er jeg enig i, og jeg synes, at skulle man gå ind for dette forslag, måtte der være mange andre former for reklamer, vi også måtte se nærmere på.

Lawaetz (FP):

Ja, man skal jo ikke blande sig i andre partiers interne forhold; ellers kunne man godt spørge, om socialdemokratiets ordfører var kompetent til den her forhandling. Jeg tror, at han er overbevist afholdsmand, og jeg var dybt imponeret over den beskrivelse, hr. Hans Jørgen Jensen kunne komme med uden at have erfaring. Det må jo være noget, han har læst sig til, eller måske synger han Bellmans viser. For øvrigt sluttede hr. Hans

[Lawaetz]

Jørgen Jensen jo et sted, hvor vi måske kan diskutere tingene, nemlig på frivillighedens basis.

Intentionerne hos kristeligt folkeparti er som sædvanlig rigtige, men jeg vil sætte et spørgsmålstejn ved, om der bliver drukket mere, fordi man laver nogle fine reklamer. Reklamerne virker vel i og for sig mere i form af, at det ene firma skal fortælle det andet, hvem der er bedst. Jeg tror sådan set, at det mere er samfundsforhold og det miljø, ungdommen vokser op i og færdes i, der fører til overdrevent drikkeri.

Jeg vil gerne være den første til at give forslagsstillerne og hr. Hans Jørgen Jensen og indenrigsministeren ret i, at overdrevent forbrug af spiritus naturligvis er af det onde, men fremskridtspartiet er naturligvis modstander af forbud, vi er tilhængere af den personlige frihed. Dermed være ikke sagt, at man skal have lov til at drikke, hvad man har lyst til, men man skal selv kunne styre det. Der hører vel større karakterstyrke til at begrænse sit forbrug, end der gør til at være total afholdsmænd.

Den konservative ordfører var inde på vore nordiske broderfolk. De drikker dog på en helt anden ukultiveret facon end danskerne, det kan vi da hurtigt blive enige om. I Frederikshavn og andre steder er spjældet fyldt med sprittere fra Sverige hver eneste weekend, så der er overbelastet, og dér ser man, hvad forbud gør. Vi er kort og godt imod det; det er jo en form for barnepige-mentalitet.

Et sted, hvor man måske nok skulle stramme den, er med hensyn til udskænkning af spiritus til unge under 18 år. Det bliver givetvis ikke overholdt, som det skulle. Det har jeg selvfølgelig intet imod at stramme.

Man er også inde på helbredet. Jeg ved ikke, om jeg må have lov til at henvise til en videnskabelig rapport fra USA, hvor man har fulgt 200 sprittere gennem et langt liv, og det viste sig, at ingen af dem døde af kredsløbssygdomme. Det er nærmest for at opmuntre dem, der ikke rigtig kan komme igennem med forbud; det er ikke så forfærdelig skadeligt, og for ældre mennesker skal 2 snapse om dagen nærmest være sundt. Men i hvert fald døde ingen af de her 200 sprittere af kredsløbssygdomme: skrumpenyre og sådan noget er noget helt andet.

Og når vi nævner sundheden, så ved jeg, at man er meget imod reklamer inden for sporten, med sponsorer. Det er et spørgsmål, om der drikkes mere, fordi sportsfolkene løber rundt med »Carlsberg« på ryggen i stedet for »Coca-Cola« eller »Cola«. Jeg tror ikke på det, jeg tror, det er helt andre steder, man skal hen, netop ved at fortælle, hvornår spiritus er skadeligt, og det her med, at 5 genstande om dagen ikke er sundt, og hist op og her ned. Frivillighedens vej kan vi snakke om. Forbud af enhver art går vi imod som voksne, frie og selvstændige mennesker.

Birgith Mogensen (CD):

Statistik, som kan bruges til alt, fortæller, at den enkelte danskers forbrug af øl og stærke drikke er større end i de andre nordiske lande. Men statistik, prognoser og budgetter viser sjældent den fulde sandhed.

Med hensyn til virkeligheden i dette tilfælde mener CD, at drikfældigheden ikke holder sig tilbage i vore broderlande. Det er f.eks. en kendsgerning, at hjemmebrænding er ret almindelig både i Norge og i Finland, og det er et faktum, at svenskerne er ivrige spritruterejsende. Dette merforbrug kan selvsagt ikke registreres og tæller derfor ikke med i nogen form for spritforbrugsstatistik. Desuden er det bevisligt, at alkoholskabte sociale problemer og sundhedsproblemer i hele Norden ikke varierer ret meget de enkelte lande imellem.

Det er rigtigt, at danske øl- og spritimportører, -fabrikker og -handlende i forhold til Sveriges, Norges og Finlands bruger mange flere reklamekroner til markedsføring af deres produkter, men – læg mærke til det! – uden at ændre på førnævnte bevisligheder. I det hele taget tillægger visse kredse i den danske befolkning reklamen alt for stor magt. Ølreklame kan f.eks. ikke forøge tørsten, reklame kan ikke skabe unaturlige behov, men reklame kan flytte markedsandele, f.eks. få brugeren til i bedste tilfælde at købe dansk i stedet for udenlandske, valutakrævende produkter. Det er grotesk, hvis man antyder, at alkoholreklame skaber drankere. Som en sidebemærkning vil jeg pege på, at mellem 8.000 og 15.000 unge er blevet narkomaner uden én eneste reklame.

Men det er vel heller ikke det moderate og det sunde, selvkontrollerede spiritusforbrug,

[Birgith Mogensen]

man vil til livs med dette forslag. Nej, det er det stigende misbrug, vi må erkende, som skal bekæmpes. For at dette arbejde kan lykkes optimalt, er mere eller mindre øl- og spiritusreklame komplet ligegyldigt og uden betydning. Det er helt andre faktorer og mekanismer, der gør mennesker til alkoholister: sociale forhold og stress, sygdom og meget mere. Måske skal vi også bruge sober og etisk reklame og andre informationsformer og -muligheder end tidligere benyttet for at skabe en ny og moderat holdning til forbrug af øl, vin og spiritus.

Alle sundhedsapostle, læger, politi osv. burde benytte medierne med langt større flid. Deres forskellige budskaber om de sygdomme, den kriminalitet og den sociale nød, der følger i misbrugets kølvand, bør ustandselig gentages. Ja; immervæk er oplysning fra vugge til grav vejen kontra misbrug af alkohol. Altså ikke en nytteløs formynderlov om forbud mod eller begrænsning af ølreklamer. I et demokratisk land har det enkelte individ ret til selv at vælge inden for lovens rammer. Denne ret til selvstændig stillingtagen skal vi bibeholde, men vi kan med oplysning hjælpe den enkelte til at træffe det rigtige valg. CD ønsker ikke at benytte mere eller mindre blide tvangsmidler for at stoppe det umådeholdne misbrug af alkohol, det hjælper nemlig ikke. Vi skal ikke klistre giftmærker på flaskerne eller stoppe for den sobre danske markedsføring af øl og andre stærke drikke. Derimod og naturligtvis skal vore love håndhæves strengt, når f.eks. trafik- og arbejdspladssikring kommer ind i alkoholbilledet. Helt personlig vil jeg blive glad, hvis især »Ungdomsredaktionen«, men også andre TV-udsendelser, ville bytte de synlige ølflasker om til sodavandsflasker.

CDs standpunkt til sport og reklame er tidligere fortolket som dobbeltmoralisk. Det er det bestemt ikke. Som sagt mener vi ikke, at alkoholreklame provokerer til overdreven indtagelse af spirituøse drikke, men vi mener, at reklamepengene gør sportsklubberne så økonomisk velfunderede, at de kan optage flere gadehjørneunge som medlemmer. Og sidst, men ikke mindst, er det velkendt, at sportsfolk ikke ødelægger deres kondition med spiritus og tobak.

CD kan altså ikke medvirke til gennemførelse af dette restriktive forslag.

Aase Olesen (RV):

Kristeligt folkeparti har måttet høre knubbede ord for, at man ikke havde stukket fingeren i jorden og fornemmet, hvor det bar henad vedrørende lovregler på dette område.

Jeg vil godt starte med at sige, at vi jo dog er nogle, som har været her så længe, at vi har set så mange forslag fra kristeligt folkeparti, at vi alligevel må notere os en fremgang. Oprindeligt – jeg ved ikke, hvor mange gange jeg har været ordfører – har vi fået forslag fra kristeligt folkeparti om et egentligt forbud mod reklamer slet og ret, i stil med det, man har i de øvrige nordiske lande. Vi kan dog notere os, at kristeligt folkeparti er holdt op med at genfremsætte dette forslag, og det synes jeg er glædeligt. Jeg har selv opfordret partiet til at prøve at se efter, hvad der var muligt.

Også vi har noteret os, at der i det reviderede lovkatolog fra januar 1982 ikke var den samme hensigtserklæring om lovgivning på det her område som i lovkatologet fra oktober 1981. Jeg har egentlig ikke opfattet det sådan – men det kan godt være, at det skal opfattes sådan – at det var, fordi man var klar over, at man ikke ville få flertal for det. Jeg blandede mig også i koret i sin tid, da indenrigsministeren kom frem med, hvad jeg opfattede som forslag til forbud mod alkoholreklame. Men jeg har forstået, at det, man ville, var en noget mere begrænset indsats.

Jeg vil gentage, hvad jeg dengang sagde i pressen, at for det radikale venstre har det ikke noget formål at lovgive om dette her, hvis man kan opnå næsten det samme ad frivillighedens vej. Jeg vil derfor godt være med til i dag at opfordre ministeren til at arbejde videre med tanken om at få skabt nogle frivillige brancheaftaler i lighed med dem, man har på tobaksområdet, sådan at de værste vildskud kan ryddes af vejen. Jeg tror, det er vigtigt, at der her fra denne talerstol – det er sket før – har vist sig et flertal for, at der er grænser for, hvad man vil tolerere af vanvittig annoncering på det her område. Egentligt forbud, et totalforbud, fører ikke til andet end en fastfrysning af markedet. Jeg tror, at det er meget begrænset, hvad man kan opnå med hensyn til begrænsning af forbruget ved forbud. Det ved jeg godt at vi er uenige med kristeligt folkeparti om, men jeg tror faktisk, at der er et stort flertal her i fol-

[Aase Olesen]

ketinet for at sige, at der må være en vis rimelighed i den måde, man omgås reklamer for tobak og spiritus på.

Så bliver der slået meget på, at man ad frivillighedens vej skulle kunne gøre noget, og hr. Hans Jørgen Jensen spørger ligefrem, hvordan partierne ad frivillighedens vej vil komme videre. Ja, for os er der da ingen tvivl om, at oplysning har værdi, men jeg vil gerne gentage, hvad jeg tidligere har sagt: vi skal ikke, hver gang vi snakker oplysning, sige: for børn og unge. Det er udmærket, men børn og unge drikker ikke først og fremmest, fordi de mangler oplysning. De drikker, fordi det er voksent at drikke, fordi deres forældre drikker, og fordi alle i deres omgangskreds i øvrigt drikker. Jeg ville meget gerne have, om vi kunne prøve i højere grad at rette vores oplysningsvirksomhed mod den voksne drikkende befolkning. Det var nok det, der ville batte noget. Og så kunne jeg i den sammenhæng sige til hr. Hans Jørgen Jensen, at man kunne gøre en vældig indsats ved at lave noget mere oplysning på arbejdspladserne.

Tiden tillader jo ikke en større, samlet alkoholpolitisk debat her i dag, men det tror jeg efterhånden der er behov for. Det er længe siden, vi har haft den. Der er sket meget i de senere år med hensyn til den viden, der er i befolkningen om alkohols skadelige virkninger, og jeg tror, det ville være en god idé, om vi fik en sådan debat. Så ville vi måske heller ikke have så svært ved at komme igennem med en skærpelse af afgifterne på dette område. Det, der sker for øjeblikket, er jo, at man på grund af prisudviklingen gradvis slækker på alle giftafgifter, også afgifterne på øl og spiritus og vin. Når man fra socialdemokratiets side spørger, hvad vi kunne gøre ad frivillighedens vej, så kunne man jo – jeg ved ikke, om det kan regnes for frivillighed – starte med at vedtage de afgifter på vin, spiritus og øl, som vi faktisk havde klar i november måned.

Inge Krogh (KrF):

Jeg siger tak til indenrigsministeren og til partiernes ordførere. Som det fremgår, har vi adskillige gange fremsat forslag om forbud mod reklame, men det er jo ikke blevet vedtaget. Der er dog i hvert fald flere gange sket noget: enten har vi fået en alkoholdebat, el-

ler også har det resulteret i et forslag fra indenrigsministeren om regler for markedsføring af alkohol. Og nu vil jeg også sige tak til fru Aase Olesen, fordi fru Aase Olesen igen taler om, at vi trænger til en debat om alkohol.

Jeg har gjort, som hr. Hans Jørgen Jensen siger: hvis man ikke kan få den, man elsker, så må man sørge for noget andet, og derfor har vi denne gang fremsat dette beslutningsforslag. Det er – det er jo ikke nogen hemmelighed – næsten det samme forslag som det, indenrigsministeren kom med for ca. et år siden, og det har været til høring forskellige steder, bl.a. hos afholdsselskaberne. Forslaget var med, som der står i bemærkningerne, i regeringens lovkatalog i oktober 1981, men ikke i januar 1982, og indenrigsministeren siger, at det var, fordi man ikke forventede, at der var flertal for det. Det er der måske heller ikke, men jeg tror, det er godt, at man får tingene debatteret.

Jeg må sige tak til indenrigsministeren for hans tilsagn om at arbejde videre med det, og fordi indenrigsministeren egentlig klart ser, at en frivillig aftale brancheforeningerne imellem næppe er gennemførlig. Der har været frivillige aftaler før, og det er der endnu, og måske har det knebet lidt med at overholde dem. Det skal vi ikke diskutere her, men det er dog vel næppe sådan, at de frivillige aftaler vil gå ud på de regler, vi tilråder regeringen at foreskrive for markedsføringen.

Jeg må også sige tak til indenrigsministeren for tanken om at rekonstruere regeringens kontaktudvalg for alkohol og narkotika. Det tror jeg nok man kan sige at vi trænger til, og når vi ser på sådan et blad som Alkoholdebat, der er kontaktudvalgets organ, så er der visse ting, vi ikke er lige tilfredse med. I det sidste nummer mener man, at der er en for stærk skrækkampagne vedrørende fosterskader, når den gravide bruger alkohol, og der er også hyggelige billeder fra en bar, som kan virke sådan, at man kunne tænke sig, at de unge bestemt fik lyst til at gå på bar, og det var vel egentlig ikke det, der var kontaktudvalgets opgave. Jeg tror, billedet er fra en kro lørdag aften.

Hr. Hans Jørgen Jensen taler meget om en storstilet oplysningskampagne, og det synes vi også er ganske udmærket, men der er dog ting, som vi må tænke på. Jeg har hørt mange sige, at lige meget hvad man oplyser om

[Inge Krogh]

farerne ved alkohol, så kan det ødelægges af de reklamer, vi kan se i vore blade og andre steder, hvor man fremstiller alkohol på en forkert måde, som noget, der hører til i et godt miljø; man ser f.eks. en fornem stue med pæne møbler og glade mennesker, der drikker alkohol. At reklame påvirker holdningen til en ting, er der ikke spor tvivl om.

Hr. Bjørn Elmquist taler også om de frivillige aftaler. Som sagt mener jeg ikke, at det er tilstrækkeligt.

Fru Inger Harms er modstander af reklamer og talte lidt om alkohols virkninger. Jeg var næsten rørt, da fru Inger Harms talte om tryghed, idet jeg syntes, at det måtte være kristeligt folkepartis familieprogram, hun var begyndt at tale om.

Hr. Lawaetz taler en del om alkohols virkninger og undrer sig lidt over, hvor hr. Hans Jørgen Jensen har sine oplysninger om alkohol fra. Jeg kan da sige, at jeg har mine oplysninger – desværre – fra psykiatriske afdelinger og andre hospitalsafdelinger. Det er da muligt, at spritterne ikke er døde af kredsløbsinsufficiens, men jeg kan garantere for, at det ikke er særlig rart på en psykiatrisk afdeling at modtage sprittere, der har fået delirium; det er noget af det frygteligste, man kan se. Gang på gang konstaterer man lungebetændelse og andre ting, som de er meget modtagelige for, så man skal i hvert fald ikke romantisere spritterne.

Fru Birgith Mogensen fra centrum-demokraterne taler om, at ingen bliver tørstig af at se en reklame for øl; det er der nu adskillige vidnesbyrd om at der er mennesker der bliver. Det er de mennesker iblandt os, som har haft og stadig har et alkoholproblem, og som måske er på antabus eller forsøger at komme væk fra vanen. Når de ser en sådan reklame, så får de en fantastisk trang til at få fat i det, reklamen omtaler.

Der er talt om, at svenskerne drikker meget, når de kommer til Frederikshavn eller Helsingør. Man kan vel sige, at det egentlig er det samme, danskerne gør, når de kommer til Vesttyskland. Det er efterhånden ved at blive et problem for det danske mindretal syd for grænsen, at der kommer så mange påvirkede danskere, og det har man vanskeligt ved at forsvare over for sine tyske medborgere.

Jeg tror som sagt ikke, at brancheforeningerne vil gå med til disse regler på frivillig-

hedens basis, som det er sagt her. Det skal altså ikke forbydes at reklamere, der er mulighed for reklame i aviser og ugeblade, der er blot en indskrænkning i størrelsen til 2.000 spaltmillimeter, og der skal altså blot være mulighed for en afbildning af selve alkoholflasken med oplysninger om indhold. Vi undgår altså det, som vel nok er det værste ved reklamen i øjeblikket, at man samtidig får personer eller dele af personer og interør med i reklamen. Reklamer med skilte og lysreklamer indskrænkes til forretninger, hvor man normalt forhandler eller udsælger alkohol, og kun smagsprøver dér, hvor det forhandles. Man skal altså ikke udsættes for at komme ind i et almindeligt stormagasin, hvor der udsælges smagsprøver. Det er også en fordel, at der ikke kommer reklamer på busser, men kun på leveringsvogne for alkohol.

Jeg tror, at det var fru Karen Thurøe Hansen, der satte spørgsmålstegn ved, om reklamen har virkning på forbruget. Det er klart, at det kan man diskutere, og det er også blevet diskuteret meget. For mig er det bedste bevis på, at reklamen virker på forbruget, at brancheforeningerne for bryggerierne og spritfabrikkerne er meget bange for et forbud mod reklame. Det må i hvert fald være erfarne folk, der taler. Hver gang jeg har haft et forslag fremme herom, kommer der indvendinger fra disse brancheforeninger.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg sad og tænkte på, hvad mon egentlig svenskerne og nordmændene har gjort hr. Lawaetz og fru Birgith Mogensen. Det var da en vældig omgang, de fik ved denne lejlighed: ukultiverede, ganske vist med hensyn til drikkevaner, og tilsvarende ting. Det må man naturligvis mene, hvis man vil, men jeg vil da gerne sige for mit eget vedkommende, at jeg ikke har den opfattelse – bare for at det skal være sagt.

Om selve sagen vil jeg gerne sige, at jeg personlig ikke er i tvivl om, at reklamer forøger det samlede forbrug af spiritus. Det er jeg ikke et øjeblik i tvivl om. Jeg er ikke i stand til at fremlægge et klart og stærkt og tydeligt og veldokumenteret statistisk materiale, der dokumenterer det, men jeg er personlig ikke i tvivl om, at det påvirker det samlede forbrug af spiritus. Jeg er heller ikke i tvivl om, at en række former for reklame er

[Indenrigsministeren]

med til at give folk et forkert, et for lyst, et forherligende billede af, hvad der sker, i det øjeblik folk drikker spiritus.

Dermed har jeg tilkendegivet min personlige opfattelse, som jeg egentlig tror at mange mennesker er enige i. Men jeg har altså også i min indledning sagt, at der ikke i tinget er flertal for det forslag, og derfor er forslaget ikke fremsat.

Jeg er glad for det, der er blevet sagt om, at man er villig til på forskellig måde at forøge indsatsen. Jeg tror, man skal læse, hvad det var, hr. Hans Jørgen Jensen sagde, når nu fortrykket kommer. Deraf vil det fremgå, at hr. Hans Jørgen Jensen forestiller sig, at en del af de midler, der i øjeblikket bruges til spiritusreklamer, skal bruges til oplysningsvirksomhed, eller beløb, der stammer derfra, skal bruges til oplysningsvirksomhed. Det er en tankegang, jeg personlig er meget enig i, og som jeg er meget indstillet på at forfølge – under den forudsætning naturligvis, at forslaget har en chance for at blive gennemført i folketinget. Jeg synes, det er rimeligt, at i det øjeblik der er skyggesider ved et forbrug, der reklameres for – enhver ved, at der er skyggesider ved det – så må de, som agiterer for, at man skal forøge forbruget – det er altså ikke medlemmerne her i salen, det er dem, der reklamerer for forbruget, jeg tænker på – være med til at betale den oplysningsvirksomhed, som skal bringe balance i tingene. Men nu skal vi nok ikke gå for tæt ind på forslag, der ikke er fremsat endnu. Jeg synes bare, at man – da jeg hørte den meget velvillige opslutning bag hr. Hans Jørgen Jensens tanker – lige skal erindre sig, hvad det var, hr. Hans Jørgen Jensen sagde. Hvis opslutningen gælder indlægget i dets helhed, er jeg vældig godt tilfreds.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Der er flere ordførere, der har bedt om en kort bemærkning, så jeg tror, vi går over til anden omgang. Men inden vil jeg lige give hr. Arne Melchior en kort bemærkning, og så får de andre ordførere ordet i rækkefølgen.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Det var indenrigsministeren, der fortolke-
de fru Birgith Mogensens, CDs ordførers,

udtalelser om, hvad der sker i Sverige, Norge og Finland, som om hun havde rettet et angreb mod disse folk. Dér må jeg henvise til, hvad indenrigsministeren selv sagde, nemlig at det ville være godt at læse fortrykket, for det vil deraf fremgå – jeg har haft lejlighed til at både se og høre fru Birgith Mogensens tale – at hun ikke har rettet noget angreb mod svenskere, nordmænd eller finner, bare vist, at statistikken ikke siger noget om de faktiske forhold.

Jeg vil gerne stille indenrigsministeren et spørgsmål i forbindelse med det, han lige har sagt, idet han støttede hr. Hans Jørgen Jensens udtalelse om, at nogle af de penge, der i øjeblikket bruges til reklame for øl og spiritus, skulle kunne bruges til oplysende kampanjer. Jeg kunne godt tænke mig at få lidt nærmere forklaret, hvordan det skulle foregå. Skulle folketinget beslutte, at importører, fabrikanter eller forhandlere af disse ting skal tilpligtes at bruge deres egne penge på en eller anden ganske bestemt måde? Er det andet end en strøtanke og en luftig fantasi? Når nu ministeren bakker det dér op, kunne det da være interessant at tænke på, hvordan vi i det samfund, vi har indrettet, og som vi ønsker at fastholde, skulle tilpligte nogen noget på den måde. Jeg tror, at ministeren ligesom er gået med på en flyvsk tanke, som ikke skal konfirmeres gennem disse ministerord, uden at der bliver redegjort lidt nærmere derfor.

Hans Jørgen Jensen (S):

Jeg skal bare stille nogle enkelte spørgsmål til fru Birgith Mogensen, som siger, at reklame ingen betydning har. Jo, det har den. Det står ganske enkelt i alle håndbøger. Nu har jeg selv i sin tid studeret handel og har også studeret lidt om reklame. Man kan i virkeligheden sige, at reklamens formål er at forøge salget, ligegyldigt hvilken form for reklame man laver i handelsverdenen. Derfor er det helt klart, at når man reklamerer for skotsk whisky, så er det altså for at sælge noget mere skotsk whisky. Hvad skulle man ellers smide de penge ud for?

Man prøver også på at sige fra fru Birgith Mogensens side, at der kommer en række ungdomsafdelinger ud af de penge, sponsorer giver. Ja, det kommer der ud af den lille barbersalon, der har sine 10–12 dragter i en ungdomsklub, men i de store klubber er det

[Hans Jørgen Jensen]

noget helt andet. Dét er det med til at få de professionelle klubber til at fungere. Derfor vil jeg gerne spørge fru Birgith Mogensen: hvad er det så for en form for oplysning, man skal bruge, når det ikke var nogen af de veje, jeg anviste? Hvordan skal det trykkes? Eller hvordan skal det gøres? Der må da være visse måder, hvorpå tingene skal skabes.

Jeg vil godt sige, at når man taler om miljølovgivning, så taler man om, at de, der i virkeligheden forvolder skaderne, også må betale omkostningerne. Der kan man sige, at det, der er tale om for mange af vores bryggerier og mange af vores fabrikanter, der fremstiller spiritus, er, at de i virkeligheden ikke bevidst skaber disse skader, men vi ved, at hundredtusinder af mennesker kommer til at lide under alkoholens forbandelser. Derfor måtte det være rimeligt, at der af de afgifter, der betales – måske ikke direkte, men så over statskassen – bruges midler til et arbejde, der går den modsatte vej, også til forskning. Carlsberg og Tuborg har jo Glyptoteket, de betaler til, og som jeg i den forbindelse vil kalde de ukendte drankeres grav, selv om der er megen smuk kunst dér. Jeg vil have lov til at sige, at de lige så godt kunne være med til at betale forskningen på spiritussens område.

Jeg ved, at mange af de ting, jeg her siger, er afholdsreklame og afholdsagitation. Derfor har jeg stilfærdigt forsøgt på og også modtaget megen positiv forståelse i dag for, at vi prøver på at finde nogle andre og lempeligere veje. Kan mine veje ikke accepteres, så en middelløsning. Jeg takker de forskellige partier, som positivt har givet tilslutning til det, jeg har fremført heroppe – ikke i mit sidste indlæg, men i mit første.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Nu, da hr. Hans Jørgen Jensen har fortalt, at han har lært noget om handel og reklame, vil jeg godt supplere hans viden. Det drejer sig om at erobre markedsandele. Hvis man ved reklame for god spiritus får folk til at købe den i stedet for hjemmebrygget, eller hvis de køber en dyrere spiritus, så får de altså ikke så mange liter af den dårlige spiritus. Det kan altså virke i positiv retning med reklame for en god vare.

Jeg kan også orientere på en anden måde. I det hjem, hvor mine og min kones børn er

opvokset, har spiritus altid stået frit fremme, vores børn har kunnet se på den, de har haft fri adgang til at drikke den, men de har ikke gjort det. Jeg ved, at hos deres kammerater, hvor den har været låst inde og de ikke har måttet se den – der har været udstedt strenge forbud imod det – har de drukket sig fra vid og sans, når de fik held til det. Altså når spiritussen står frit fremme, så man kan se den – det må jo svare til reklame – så har man et naturligt forhold til det, så har man ikke benyttet sig af det, for det var der ikke noget spændende ved. Derfor er jeg helt sikker på, at det, hr. Hans Jørgen Jensen argumenterer for, vil virke stik modsat det, hr. Hans Jørgen Jensen ønsker.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Både ordføreren for forslagsstillerne og hr. Hans Jørgen Jensen fremhæver, at reklamer er medvirkende til, at der drikkes mere. Jeg ved ikke, om de to medlemmer er bekendt med, at det er totalt forbudt overhovedet at reklamere i Østlandene. Jeg har ikke tallene præsent i dette øjeblik, men jeg ved i alt fald, at alkoholforbruget i Østlandene er væsentligt større, både hvad angår øl, og hvad angår spiritus. Vi kan måske på et eller andet tidspunkt få det oplyst.

Debatten er ved at udarte, men jeg vil dog gerne have lov til at sige, at det drejer sig om reklamer, og at de frivillige reklameaftaler overholdes. Det bevises af, at der kun er indkommet et par klager, og at de respektive firmaer har imødekommet dem omgående. Jeg mener ikke, at vi her skal stå og klandre nogen og prøve på at føre en alkoholdebat, det kan vi gemme til senere, men vil kun konstatere, at den moralkodeks, der gælder for reklamering for stærke drikke, overholdes.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg havde egentlig ikke tænkt mig at komme op i anden omgang. Det, jeg bad om, var egentlig en kort bemærkning, men jeg forstår, at vi skal igennem ordførerrækken, så jeg passer mig ind i rækken.

Indenrigsministeren siger, at han har undladt at fremsætte det bebudede lovforslag, fordi der ikke er flertal derfor i tinget. Ja men er det ikke også rigtigt at sige, at der ikke engang er flertal derfor i ministerens eget parti? Jeg ved ikke, om det er en forkla-

[Bjørn Elmquist]

ring, vi kan få frem fra talerstolen her. Hvis ikke ministeren har lyst til det eller han finder det uanbragt at sige det heroppefra, så forstår jeg også det svar.

Og så til hr. Hans Jørgen Jensen. Det med markedsandelene skal jeg ikke bore i. Det er da rigtigt, at den, der reklamerer for ét bestemt mærke skotsk whisky – det var det eksempel, ordføreren nævnte – gerne vil øge salget af det, men jeg er ganske enig i de undersøgelser, der viser, at det næsten altid sker på bekostning af andre mærkers salg. Det er altså en kamp om at flytte markedsandele; jeg tror ikke på, at reklamen øger totalforbruget.

Jeg vil godt fastholde de ord, hr. Hans Jørgen Jensen anvendte i forbindelse med de ideer, han var inde på i sit første indlæg. Han fremsatte dem stilfærdigt her fra talerstolen, som han sagde. Ja, og den positive tilkendegivelse, jeg er kommet med, var også stilfærdig, den var ikke detaljeret, og jeg vil i hvert fald for mit vedkommende afholde mig fra at gå i detaljer om, hvordan vi kan forøge den forebyggende virksomhed mod de farlige sider, de uheldige sider, af alkoholforbruget. Der er fra min side på ingen måde givet tilsagn om det, som indenrigsministeren f.eks. bevægede sig ind i, nemlig at vi skulle pålægge særlige afgifter med henblik på reklamering imod alkoholforbruget.

Inger Harms (SF):

Det er også et par korte bemærkninger, jeg har.

CDs ordfører hævdede, at reklame overhovedet ingen indflydelse har på forbruget. Så undrer jeg mig blot over alle de penge, der bruges til disse mange reklamer. Reklamer skaber et kunstigt behov, det kan vi altså ikke komme uden om.

Fru Inge Krogh mente, at jeg i min ordførtale læste op af kristeligt folkepartis program. Nu er der jo ikke noget parti, der har patent på medmenneskelighed. En af grundene til, at jeg meldte mig ind i socialistisk folkeparti, var netop, at dette parti sætter hensynet til individet og menneskeligheden i højsædet. At vi så har dette tilfælles med kristeligt folkeparti, er jo kun glædeligt. Det er bare en skam, at vi ikke kan bruge det til mere her i salen.

Lawaetz (FP):

Jeg troede, at indenrigsministeren var klar over, at jeg intet havde imod svenskere og finner. Tværtom har jeg mange af dem som venner, og jeg sagde vist kun, at de drak mindre kultiveret end danskerne. Nu er det muligt, at indenrigsministeren og jeg har færdedes i forskellige kredse, men jeg har i en årrække solgt mine varer i Sverige og Finland, og en udstilling i Helsingfors skulle der et usandsynlig godt helbred til, og jeg indrømmer nu år efter, at en kasse Guld-Tuborg bag i bilen fremmede forretningerne rundt omkring. Det kan man ikke gøre i Danmark. Derfor mener jeg det, jeg sagde – det kan jeg godt gentage – og det gælder alle kredse: de drikker ikke så kultiveret, for de har haft forbud. I Sverige har man haft noget så idiotisk som, at man på et vist tidspunkt skulle købe et stykke med leverpostej, hvorefter man kunne få de snaps, man ville have, hvor de altid sagde: »Skal det vara två eller fyra centiliter?« Jeg mener, at det dermed er bekræftet, at det er knap så kultiveret.

Fru Inge Krogh tog anledning af det, jeg sagde, til at omtale delirium. Da jeg ikke er læge, vil jeg godt spørge, om det ikke er rigtigt, at vi kun har 200 tilfælde af delirium i Danmark om året – jeg har lige hørt det – men 600 tilfælde i Sverige.

Hr. Hans Jørgen Jensen taler om – det er vi sådan set enige om – at gå andre veje. Jeg vil godt sige til hr. Hans Jørgen Jensen som fagforeningsformand, at inden for min organisation har vi tre gange prøvet at foreslå – det drejer sig om snedkere og tømrere, hvor vi mener, det er uforsvarligt at drikke bajere på stilladset i 7. etages højde – at der kun må drikkes bajere i skurvogne. Svaret var et blankt nej. Hr. Hans Jørgen Jensen kan måske tage fat fra den ende, det har nemlig noget at gøre med sikkerhed på arbejdspladsen. Det fik vi ikke rigtig omtalt. Der er vi enige. Hr. Hans Jørgen Jensens fagforeningsfæller er meget imod, at man blander sig i bajerdriking på et stillads i 7. etages højde. Der er et sted at tage fat.

Inge Krogh (KrF):

Jeg er i den lykkelige situation, at jeg igen kan sige tak for interessen. Specielt tak til indenrigsministeren og hr. Hans Jørgen Jensen, som giver tydeligt udtryk for, at man vil

[Inge Krogh]

arbejde videre med det alkoholproblem, vi har her i landet.

Der er talt meget om nordmænd, svenske og Østlande, og man har slået hinanden i hovedet med tal, men mon ikke der var én ting, man virkelig skulle se på: har vi et problem herhjemme, og hvad kan vi gøre ved det? Jeg mener, at et af midlerne til at udrydde det må være, at vi i hvert fald får flere restriktioner med hensyn til reklamen, end vi har i øjeblikket. Man kommer i hvert fald væk fra det forløjede, hvis man nøjes med reklamer, hvor der kun er en afbildning af selve flasken og oplysning om indholdet.

Hr. Lawaetz taler om, at der kun er 200 tilfælde af delirium herhjemme mod 600 i Sverige. Det kan jeg ikke udtale mig om, jeg kender ikke de nyeste tal. Det er muligt, det er rigtigt. Men jeg vil sige, at det at se et menneske med delirium er en frygtelig oplevelse. 200 er i hvert fald mange, og det må lægge et vist ansvar på alle dem, der kan tåle at drikke alkohol og altså kan holde måde med det.

Til hr. Askjær Jørgensen vil jeg til slut sige, at det næppe er alle, der kan tåle at se en flaske stående fremme og som sagt heller ikke tåle at se det i reklamerne, altså de, der er på afvænnings og har et problem.

Birgith Mogensen (CD):

Jeg skal lige ganske kort svare fru Inger Harms, som spurgte, hvorfor fabrikanter og sælgere bruger så mange penge på alkoholreklame. Det er blevet sagt af flere ordførere, og derfor regnede jeg ikke med, at det var nødvendigt at gentage det: det er simpelt hen for at flytte markedsandele. Hvorfor bliver der ofret så mange penge på reklame for forskellige komfurer og køleskabe? Det er for at flytte markedsandelen fra det ene fabrikat til det andet.

Aase Olesen (RV):

Jeg bad om ordet for at sige nøjagtig det samme som den foregående taler, nemlig til hr. Hans Jørgen Jensen. Hvis hr. Hans Jørgen Jensen havde ret i, at det ville betyde noget videre for forbruget, at man forbød reklamer, så tror jeg egentlig, jeg var tilhænger af et forbud. Så måtte man tage de ubehageligheder, der var ved det. Men det er jo sagen, at det gør det ikke. Det er ikke det,

der er afgørende for forbruget. Det er, som det allerede er sagt tidligere af flere ordførere, et spørgsmål om markedsandel.

Nej, det, der betyder noget for forbruget – det ved man fra danske undersøgelser og specielt fra udenlandske undersøgelser; Verdenssundhedsorganisationen har lavet en meget stor undersøgelse af det – er, at der er en nøje sammenhæng mellem forbrugets størrelse pr. individ pr. år og reallønnen og prisen. Altså: der er en meget nøje sammenhæng mellem prisen på en liter alkohol, og hvad man har i realløn. Hvis ikke man vil indse det, så tror jeg aldrig, man kan gøre en effektiv indsats mod det store forbrug.

Hr. Hans Jørgen Jensen må altså undskylde mig, når han taler om Glyptoteket, og jeg ved ikke hvad. Hr. Hans Jørgen Jensen og indenrigsministeren tilhører et parti, for hvilket beskæftigelsen på Spritfabrikkerne var en afgørende faktor, da vi i sin tid diskuterede beskatning af den danske snaps. Så er det altså en lille smule – nå ja, jeg skal ikke sige mere, men det er lidt mærkeligt at høre, at man så har den store tiltro til, at bare man forbød reklamer, så skulle det hjælpe.

Jeg mener altså stadig væk, at skal vi føre en effektiv politik for at formindske alkoholforbruget, så går det på afgifter.

Jeg vil sige til indenrigsministeren, at jeg i hvert fald ikke kan tilslutte mig den tankegang, at man skal øremærke afgifter. Det tror jeg ikke er et princip, som holder på nogen andre områder, og det gør det såmænd heller ikke på dette område. Jeg vil gerne være med til at øge midlerne til alkoholorpløsning, alkoholbehandling, alkoholforskning osv., men øremærkning tror jeg ikke på.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Der skal da ikke herske tvivl om respekten for forslagsstillernes intentioner. Det har vi sagt, hver gang forslaget er blevet fremsat. Men der er noget, der hedder: for lidt og for meget fordærver alting. Det er klart, at når sunde og gode ting overdrives, så går de over i deres modsætning. Det gælder jo mange andre ting end alkohol. Vi kan også lave en tobaksdebat, og vi kan også lave en bilist- eller bildebat, som altså ikke handler om bilskatter, men i det hele taget om det at køre i bil, trafik osv. Det slår mange mennesker

[Arne Melchior]

ihjel, og det lemlæster mange mennesker. Men derfor er der ikke nogen, der vil hindre, at der reklameres for biler og for benzin og andre ting til biler.

Jeg synes ikke, at debatten kan slutte, uden at man slår fast, at alkohol altså også skaber andet end sygdom og vrage. Det gør den også. Fru Inge Krogh talte om det forløjede i reklamen. Faktisk skaber alkohol – vin, øl, spiritus – mange glade mennesker og mange glade timer. Lad det dog også have lov til at blive sagt. Lad os ikke være sådan nogle asketer og sådan nogle forsagere, at vi kun fremhæver det, vi skal være opmærksomme på og hjælpe til med at tage bort, nemlig den overdrevne brug; selve alkoholens tilstedeværelse i samfundet har sandelig også mange positive virkninger.

Jeg ved godt, at den nys afgående LO-formand for nylig indrullerede sig i ikke-rygernes brigade og også optrådte i reklamer imod rygning, efter at han i mange år har været en af de stærkeste reklamestøtter for, at man skulle eller i hvert fald kunne ryge. Jeg har endnu ikke hørt, at han eller andre LO-spidsere er gået ind for, at man ikke må servere spiritus, og de serverer det nok også til deres møder, fordi det er med til at skabe positive ting. Man bør sige, da vi nu har haft en slags alkoholdebat her, at det altså også hører med i billedet.

(Kort bemærkning).

Hans Jørgen Jensen (S):

Ja, det er fantastisk. Netop nogle af de ting, hr. Arne Melchior lige har stået heroppe og sagt, sagde jeg er helt i orden, det kan man ikke ændre på, men der forekommer altså også misbrug, og det er misbruget, jeg har talt om.

Jeg vil gerne sige til fru Aase Olesen, at jeg ikke har talt om, at der skulle være forbud på reklameområdet. Det har jeg ikke nævnt et eneste ord om. Det, jeg sagde, var, at de regler, der er, ikke er tilstrækkelige, de kunne være anderledes. Det er egentlig det, jeg gerne vil meddele.

Jeg tror i øvrigt, man kan sige, at det forslag, der er behandlet her i dag, i hvert fald med de tanker, jeg i al beskedenhed har føjet til, måske har haft den virkning, at vi kan få nogle flere penge af dette folketing til en anden form for oplysningsarbejde end den,

man hidtil har haft. Så synes jeg i hvert fald at det har været debatten værd. Jeg takker for de mange positive tilkendegivelser, der har været vedrørende nogle af mine tanker, som jeg godt ved at de partier, der har givet tilslutning til tankerne, også har inderst inde. Så synes jeg bare, at vi skal bede indenrigsministeren om at komme med nogle tanker i den retning, som vi har drøftet i denne debat.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg har tidligere givet udtryk for forbavelse over, hvilke svenskere og finner det var, der kunne have trådt specielt hr. Lawaetz over tærerne. Nu kan jeg føre min forbavelse lidt videre, for når jeg tænker tilbage på, hvor langt vi egentlig har været rundt omkring i denne lille diskussion, så har jeg svært ved rigtig at forstå, hvad det er, vi har talt om, må jeg næsten sige.

Vi har talt om én ting, nemlig et forslag om at tage nogle vildskud væk fra alkoholreklamer ved lov. Det er det, vi har talt om. Resten er udenværker, som man har brugt til – sådan må jeg forstå det – at komme væk fra det centrale i diskussionen eller til at tilkendegive noget andet, eller jeg ved ikke rigtig hvordan. Jeg anser det stadig væk for at være et nyttigt led, men kun et led i en meget stor indsats. Jeg har ikke talt for forbud. Jeg har sagt, at regulering ud over den, det har været muligt at opnå ved frivillige aftaler, kan være fornuftig.

Jeg hører til dem, der er overbeviste om, at det samlede forbrug bliver større ved reklame. Det er ikke alene spørgsmålet om at flytte markedsandele fra den ene til den anden, det er også et spørgsmål om at få en større andel af det samlede salg af forskellige varer. Man kan udmærket godt æde sig ind på andre nydelsesmidlers område eller på andre varegrupper i det hele taget. Det er efter min mening forkert, når man påstår, at der bare flyttes markedsandele spiritusfabrikanterne og pilsnerfabrikanterne imellem.

Jeg vil gerne sige til hr. Bjørn Elmquist, at der er taget en kongresbeslutning i mit parti – ikke enstemmigt, men med et markant flertal – der pålægger os at arbejde for et absolut forbud mod reklame for alkohol. Når jeg har sendt udkast til lovforslag ud til høring, og når regeringen har optaget en anmeldelse

[Indenrigsministeren]

i et lovkatolog, så sker det selvfølgelig kun, efter at det forudgående er sikret, at der i alt fald er et flertal hos os for det.

Inge Krogh (KrF):

Fru Aase Olesen omtalte WHO, og jeg vil bare sige, at WHO som første punkt har forebyggelse af alkoholmisbrug og forbud mod reklamer.

Hr. Arne Melchior talte om de gode virkninger af alkohol. Jeg vil lige sige, at i hvert fald rent lægeligt og videnskabeligt er alkohol en gift, som hæmmer. Den hæmmer altså også generthedsfølelse, og det er jo ikke så rart, hvis man skal have sine hæmninger fjernet, før man kan more sig og have det godt sammen med andre.

Endelig vil jeg sige tak til indenrigsministeren, der summerede det op ved at sige, at dette er et forslag om at tage nogle vildskud væk fra reklamen. Det er klart, at alkoholproblemet hverken løses ved forbud eller ved regulering af reklamen. Det er kun en del, det kan hjælpe på. Det er et meget stort problem, og jeg håber, at vi får en diskussion i næste samling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Forespørgsel til udenrigsministeren:

Forespørgsel af Gert Petersen (SF), Margrete Auken (SF), Riishøj (SF), Ebba Strange (SF) og Pelle Voigt (SF):

»Hvad kan udenrigsministeren oplyse om Danmarks forberedelser til FN's ekstraordinære generalforsamling om nedrustning?«

(Forespørgsel nr. F 20. Anmeldt 21/4 82. Fremme af forespørgslen vedtaget 27/4 82).

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg skal allerede nu gøre opmærksom på, at afstemning om eventuelle dagsordener først vil finde sted på tirsdag, den 18. maj 1982.

Begrundelse

Gert Petersen (SF):

I næste måned åbnes den anden ekstraordinære FN-samling vedrørende nedrustning. Den første fandt sted i 1978 på et tidspunkt, da der stadig væk var en vis optimisme med hensyn til nedrustningsperspektiverne. Man må nok sige, at det stiller sig anderledes i 1982.

Denne nedrustningssamling er markeret, synes jeg, i sine omgivelser af to afgørende faktorer, som ikke i det omfang var til stede i 1978.

For det første en vældig optrapning i selve oprustningsprocessen. Oprustning var der desværre også meget af i 1978, men den har udviklet sig helt katastrofalt, siden FN for første gang samlede for at drøfte nedrustningsproblematikken. Det andet hovedtræk i omgivelserne afspejler det første, men på en noget mere positiv måde. Der er nemlig også en langt større offentlig interesse om denne nedrustningssamling, end der var om nedrustningssamlingen i 1978. Dengang var det vel først og fremmest de organisationer, folkelige bevægelser og politikere, som specielt havde beskæftiget sig med oprustnings- og nedrustningsproblematik, der interesserede sig for samlingen. Denne gang falder samlingsens åbning sammen med et vældigt opsving i hele debatten, den internationale debat såvel som debatten i de enkelte lande, om, hvad man skal gøre for at få bremsset den vanvittige kaprustning. Begge omstændigheder bevirker, at der tilkommer denne nedrustningssamling en meget stor betydning og også en meget stor interesse.

Så melder spørgsmålet sig, hvad den danske regering vil med samlingen og på samlingen, om den danske regering vil optræde selvstændigt, uafhængigt, med henblik på virkelig at fremme en nedrustningsproces, eller om man vil lade sig indrullere i en bestemt blokpolitik og lade den dominere den danske politik. Jeg håber, det første vil være tilfældet, og jeg imødeser nu udenrigsministerens svar – også mere generelt – om, hvad